

Onemocnění bederní páteře jako nová nemoc z povolání z právního pohledu

(pro 44. Benův DEN fyziologie a psychofyziologie práce dne 15. června 2022)

JUDr. Martin Mikyska
V Malé Skále dne 12 června 2021

Úvodem

- Mezi základní zásady pracovněprávních vztahů patří zásada uspokojivých a bezpečných podmínek pro výkon práce (§ 1a písm. b) zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce). Dále zvláštní zákonná ochrana postavení zaměstnance (§ 1a odst. 1 písm. a) ZP
- § 269 odst. 1 ZP: zaměstnavatel je povinen nahradit zaměstnanci škodu nebo nemajetkovou újmu vzniklou nemocí z povolání, jestliže zaměstnanec naposledy před jejím zjištěním pracoval u zaměstnavatele za podmínek, za nichž vzniká nemoc z povolání, kterou byl postižen
- § 269 odst. 3 ZP (klíčové ustanovení pro právní souvislosti): **Jako nemoc z povolání se odškodňuje i nemoc z povolání vzniklá před jejím zařazením do seznamu nemocí z povolání, a to od jejího zařazení do seznamu nemocí z povolání, a to od jejího zařazení do seznamu a za dobu nejvýše 3 let před jejím zařazením do seznamu.**

Právní předpisy, metodické předpisy a judikatura soudů jako jako prameny (zdroje) pro právní řešení odškodnění nové nemoci z povolání

- . **Zákoník práce (základní pramen)** – odpovědnost většiny zaměstnavatelů „jistí“ jejich zákonné pojištění odpovědnosti platné pro všechny zaměstnavatele vyjma organizačních složek státu
- . **Seznam nemocí z povolání (nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání, ve znění pozdějších předpisů, zejména ve znění nařízení vlády č. 506/2021 Sb. ze dne 13. prosince 2021, první interpretační problém vyplývající z rozdílného data platnosti a právní účinnosti této novely nařízení vlády od 1. ledna 2023, které případy šetřit? Prvotně klinicky, následně hygienicky, jak interpretovat klinickou podmínku dočasných PN o celkové době trvání 12 měsíců během posledních 3 let, k jakému datu počítat doby 12 měsíců a 3 let ?**
- . **Vyhláška č. 104/2012 Sb., vyhláška o posuzování nemocí z povolání** (náležitosti posudku o nemoci z povolání – klíčové ustanovení: § 4 písm. c) datum zjištění nemoci z povolání, kterým je den vyšetření, při kterém bylo poprvé prokázáno onemocnění uznané později za nemoc z povolání, a ve stupni závažnosti poruchy, pokud je stanoven nařízením vlády (nutno rozlišovat vznik – zjištění – ohlášení nemoci z povolání), v souvislostech: NS 21 Cdo 2964/2021 ze dne 25. května 2022 – asthma bronchiale jako tzv. obecné onemocnění nebo jako nemoc z povolání?
- . **Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů – „ZSZS“, § 61 a násl. posuzování a uznávání nemocí z povolání, zejména: § 62 odst. 3** : ověřování podmínek vzniku nemoci z povolání provádí - ..... KHS, výsledky ověření podmínek vzniku nemoci z povolání jsou pro poskytovatele posuzujícího nemoc z povolání závazné, mohou si poskytovatel oprávněný k uznávání nemoci z povolání a KHS navzájem mluvit do svých věcných kompetencí?), **§ 46 a násl. ZSZS**: návrh na přezkoumání lékařského posudku ve věci nemoci z povolání – krajský úřad – vyžadování si odborného dobrozdání znalce a přezkumu stanoviska KHS na Ministerstvu zdravotnictví, přezkum stanoviska KHS Ministerstvem zdravotnictví – bude si to dělat samo, anebo pověřit SZÚ ? Lhůta přezkumu stanoviska KHS pro Ministerstvo zdravotnictví podle novely správního řádu – jsme si toho vědomi?
- **Nařízení vlády č. 276/2015 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání, odborníci pro nemoci z povolání**: máte již v platném znění nařízení vlády položku, podle které byste ohodnocovali obelstné a ZSU pro onemocnění bederní páteře?

metodické předpisy, judikatura (pokračování)

. **Metodický návod k zajištění jednotného postupu při ověřování podmínek vzniku onemocnění pro účely posuzování nemocí z povolání ZN.: 22139/2011** – metodický návod MUDr. Anežka Sixtová, nazrál čas pro jeho novelizaci? , uznávání COVID – 19 si vyžádalo některá metodická zpřesnění z úrovně MZDrav.

. **Judikatura soudů:**

Jak rozumět této tzv. **hygienické podmínce pro uznání nemoci z povolání**? Podle shora citovaných právních předpisů *je nerozhodné, zda zaměstnanec mohl nebo nemohl onemocnět anebo onemocněl nebo neonemocněl nemocí z povolání z příčin vyskytujících se nebo vyskytnuvších se na pracovišti zaměstnance u posledního zaměstnavatele, nýbrž že odpovědnost posledního zaměstnavatele je dána bez zřetele na tyto skutečnosti již tou okolností, že na pracovišti zaměstnance u tohoto zaměstnavatele se vyskytují předpoklady (podmínky), za nichž vzniká (může vzniknout) příslušná nemoc z povolání (srov. odůvodnění rozhodnutí Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 11. 1963, sp. zn. 12 Co 169/63, uveřejněného pod č. 5 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 1964). Pro vznik odpovědnosti za škodu způsobenou nemocí z povolání proto není důležité, zda je dána příčinná souvislost mezi vznikem onemocnění a prací zaměstnance, ani zjišťování, kde a za jakých okolností s „vysokou pravděpodobností“ zaměstnanec nemocí skutečně onemocněl; rozhodující je, zda pracoval za podmínek, za nichž konkrétní nemoc z povolání vzniká, a zda je dána příčinná souvislost mezi nemocí z povolání a vzniklou škodou (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. 5. 2003, sp. zn. 21 Cdo 2308/2002, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. 9. 2013, sp. zn. 21 Cdo 3789/2012). Citováno z odůvodnění rozsudku Nejvyššího soudu ze dne **21. ledna 2014 sp. zn. 21 Cdo 3689/2012.***

Seznam nemocí z povolání, výklad položky seznamu nemocí z povolání, znalec z příslušného znaleckého oboru – rozsudek Nejvyššího soudu ze dne **15. ledna 2021 sp. zn. 21 Cdo 2812/2020** – kapitola II, položka 8 – **onemocnění z vibrací**)

Soud, nikoliv znalec vykládá příslušnou položku seznamu nemocí z povolání, byť na základě odborných podkladů, znalec pro obor biomechanika – hygienu práce – společnost LABTECH, s.r.o. , ústní znalecký posudek RNDr. Jiřího Urbance v řízení před Krajským soudem v Ostravě – i ústní forma je možná, znalec jako ředitel KHS sice nebyl podjatou osobou, ale jeho ustanovení bylo nevhodné, jeho vysvětlení naměřených hodnot vibrací bylo nesrozumitelné, skutkově specifický případ – bouchání kladivem do kovového předmětu – Kienboeckova choroba v důsledku práce s kladivem.

Kdy je čas pro bodové ohodnocení ZSU u nemoci z povolání ? Nejvyšší soud 21 Cdo 2724/2020 ze dne 16. prosince 2020

judikatura – pokračování, výzva odborným společností na závěr

Bodové ohodnocení ztížení společenského uplatnění – vystavení lékařského posudku, promlčení nároku postiženého zaměstnance, počátek a délka promlčecí lhůty – rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16.12.2020 sp. zn. 21 Cdo 2724/2020 (judikát se sice týká pracovních úrazů, ale je podle mého názoru obdobně uplatnitelný u ZSU z nemocí z povolání)

Podle ustanovení § 7 odst. 1 nařízení vlády č. 276/2015 Sb. bodové ohodnocení ztížení společenského uplatnění se provádí **zpravidla až rok poté, kdy došlo k poškození zdraví pracovním úrazem nebo nemocí z povolání a je zřejmé, že jde o trvalé poškození zdraví a podle poznatků lékařské vědy dalším léčením, popřípadě léčebně rehabilitační péčí, nedojde ke zlepšení nebo stabilizaci zdravotního stavu.** Poškozený utrpěl pracovní úraz utrpěl dne 21. 1. 2015. Za tohoto skutkového stavu mohlo být poprvé bodové ohodnocení trvalých následků provedeno dne 21. 1. 2016 (princip + 1 rok od škodní události) a teprve tohoto dne poprvé žalobce mohl zjistit, že poškození jeho zdraví je též „odškodnitelné“, **tedy (tříletá) subjektivní promlčecí doba mohla začít běžet teprve tohoto dne a skončila 21. 1. 2019 (princip 1 + 3 – poznámka M.M.).** Výše nároku není sporná a vyplývá ze znaleckého posudku.

Význam metodických návodů odborných lékařských společností

Konkrétní případ uznání artrózy kolenních kloubů za nemoc z povolání (různě vyznívající znalecké posudky): náleží Ústavního soudu I. ÚS 2864/09 ze dne 3. května 2010): *V metodickém návodu vydaném na základě závěrů České lékařské společnosti J. E. Purkyně, sekci nemocí z povolání, se uvádí, že artróza může být uznána za nemoc z povolání, pokud je kromě jiného klinicky charakterizována a "musí být zjištěny klinické známky nemoci" a dosahuje nejméně 3. stupně. V předchozím metodickém návodu se také zdůrazňovalo, že artróza může být za nemoc z povolání uznána jen v případě, že je "spojena s trvalou poruchou kloubní funkce., Navíc je nutno vzít v úvahu i metodické návody k posuzování této nemoci; ty sice nemají povahu obecně závazných právních předpisů, leč jsou postaveny na zobecnění odborných lékařských znalostí a zkušeností renomované lékařské společnosti v oblasti pracovního lékařství, které byly používány a respektovány odbornými pracovišti i v době, v níž bylo onemocnění stěžovatele posuzováno*

Výzva státním orgánům a medicínským odborným společností na závěr: jste schopni metodicky na základě sjednocení odborných názorů usměrnit praxi oprávněných poskytovatelů a KHS při uznávání onemocnění bederní páteř jako nové nemoci z povolání? Pokud to skončí u soudu, stejně jeden z Vás bude dělat znalecký posudek pro soud.

JUDr. Martin Mikyska

advokát se sídlem advokátní kanceláře:

468 31 Malá Skála čp. 397

tel. + 420 483 392 397, MOBIL + 420 602 47 91 98

E-mail : JUDr.Mikyska@seznam.cz

též soudní znalec pro obor ekonomika

odvětví mzdy se zvláštní specializací náhrady za ztrátu na výdělků při úrazech a nemocech z povolání, jmenovaný předsedou
Městského soudu v Praze dne 22. září 2010 č. j. Spr 1100/2010